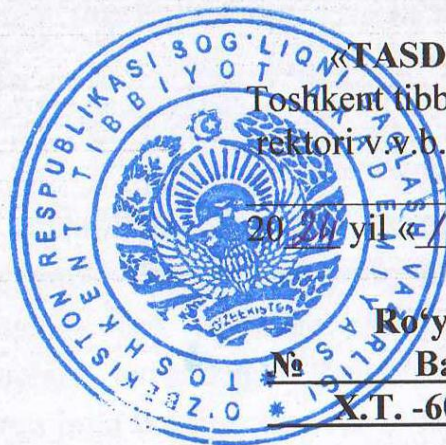

**O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASI OLIY TA’LIM,
FAN VA INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI**

**O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASI
SOG‘LIQNI SAQLASH VAZIRLIGI**

TOSHKENT TIBBIYOT AKADEMIYASI

«TASDIQLAYMAN»

Toshkent tibbiyot akademiyasi
rektori v.v.b. Sh.A.Boymuradov

20 24 yil « 10 » oy 05

Ro‘yxatga olindi:

№ Bakalavriat

X.T. -60911100; 1.46

**FITOTERAPIYA
O‘QUV DASTURI**

Bilim sohasi:	900 000	–	Sog‘liqni saqlash va ijtimoiy ta‘minot
Ta‘lim sohasi:	910 000	–	Sog‘liqni saqlash
Ta‘lim yo‘nalishlari:	60911100	–	Xalq tabobati

Fan/Modul kodi FT15-605	O'quv yili 2024/2025	Semestr 5-6	ECTS/Kreditlar 5	
Fan/Modul turi Majburiy	Ta'lim tili O'zbek		Haftadagi dars soatlari 2/3	
1.	Fan/Modul nomi	Auditoriya mashg'ulotlar (soat)	Mustaqil ta'lim (soat)	Jami yuklama (soat)
	Fitoterapiya	75	75	150
2.	<p>I. Fanning mazmuni Fitoterapiya – dorivor o‘simliklar bilan davolashni alohida fan sifatida o‘quv rejasiga kiritilishining asosiy sabablari: uning bir necha ming yillik tarixga va xalq tabobati asosida boy tajribaga egaligi, ko‘pchilik dorivor o‘simliklarning organizm uchun bezararligi, Respublikamizning xududida o‘sadigan dorivor o‘simliklarga juda boyligi, dorivor o‘simlikdan uy sharoitida ham tayyorlanishi mumkinligi va arzonligi xisoblanadi. Shuning bilan birga keyingi yillar mobaynida mutaxassislar (shifokorlar, farmatsevtlar, kimyogarlar) va xalqimizning dorivor o‘simliklarga bo‘lgan qiziqishi va ishonchini oshishi fitoterapiyaning modul sifatida mutaxassislar tayyorlashda zarurligi davr talabi bo‘lib qoldi.</p> <p>Fanni o‘qitishdan maqsad – xalq tabobati yo‘nalishi bo‘yicha bo‘lajak mutaxassislarga fitoterapiyaning bemorlarga davo ko‘rsatishda farmakoterapiyada tutgan o‘rni, dorivor o‘simliklarni farmakodinamikasi, ishlatilishi, fitopreparatlarni olinishi, dori shakli va boshqalar to‘g‘risida bilim berishdir.</p> <p>Fanning vazifasi – dorivor o‘simliklarni umumiy tavsif berish; bo‘lajak mutaxassislar mavjud dorivor o‘simliklarni va ulardan olingan va tayyorlangan fitopreparatlarni farmakologik ta’siri tushuncha berish; bo‘lajak mutaxassislar mavjud dorivor o‘simliklarni va ulardan olingan va tayyorlangan fitopreparatlarni ta’sir mexanizmini tushuncha berish; fitopreparatlarni qo‘llanilishi, dori shakillari, dozalashishi to‘g‘risida ma’lumotlarni berish.</p> <p>II. Asosiy nazariy qism II.I. Fan tarkibiga quyidagi mavzular kiradi: 5-6 semestr: 1-Mavzu: Fitoterapiya moduli ahamiyati va turi. Fitoterapiya farmakoterapiyaning bir turi, uning yaxshi tomonlari, boy tarixi. Ibn Sino va boshqa allomalar. Dori vositalarini (fitopreparatlarni) yaratish, manba’i, amalda kiritilishi qoidalari. Dorivor o‘simliklarning</p>			

shifobaxsh ta'siri ularning tarkibidagi biologik faol moddalarga bog'lik. Moddalarning kimyoviy to'zilishi, ularning xar - xil farmakologik ta'siri. Fitoterapiyada dorivor o'simliklardan tayyorlangan turli dori shakllari. Damlama, kaynatma, tindirma, kuruk va suyuk ekstrakt. Amaliyotda ishlatilish axamiyati.

2-mavzu. Markaziy nerv sistemasiga ta'sir etuvchi dorivor o'simlik preparatlari.

Markaziy nerv sistemani rag'batlantiruvchi dorivor o'simliklar (xitoy choyi, kamfora daraxti, kuchala, boshqalar va ularning fitopreparatlar farmakodinamikasi va ishlatilishi. Markaziy nerv sistemani tormzlovchi dorivor o'simliklar (valeriana, arslonquyruq, afsonak, ko'knor, boshqalar va ularning preparatlar farmakodinamikasi va amaliyotda qo'llanilishi.

3-mavzu. Perniferik nerv sistemasiga ta'sir etuvchi dorivor o'simlik preparatlari.

Belladonna, bangidevana, mingdevona, senetsio, pilokarpus, efedra va boshqa dorivor o'simliklar. Dorivor o'simliklarni preparatlari va ularning farmakodinamikasi, amaliyotda qo'llanilishi.

4-mavzu. Yurak qon tomir tizimiga ta'sir etuvchi o'simlik preparatlari.

Yurak faoliyatining yetishmasligida ishlatiladigan dorivor o'simliklar. Yurak glikozidlari saqlovchi o'simliklar (digitalis, strofant, adonis, marvarid gul va boshqa dorivor o'simliklar farmakodinamikasi va amaliyotda qo'llanilishi. Gipertonida ishlatiladigan fitopreparatlar. Ularni fitoterapiyasi.

5-mavzu. Nafas a'zolariga ta'sir etuvchi dorivor o'simliklar va ularni fitopreparatlari.

Bronxitlar, bronxial astma kasalliklari to'g'risida umumiy tushuncha. Ularda ishlatiladigan dorivor o'simliklar va ularning fitopreparatlari (afsanak, arpabodiyon, andiz, gulhayri, dalachoy, zubturum, maymunjon, marmarak, moychechak, qizilmiya, qizilcha va boshqa dorivor o'simliklar, ularning fitopreparatlarining amaliyotda qo'llash uchun ko'rsatma.

6-mavzu. Me'da – ichak va jigar faoliyatiga ta'sir etuvchi dorivor o'simliklar va ularni fitopreparatlari.

Oshqozon-ichak va jigar ayrim kasalliklari (gastritlar, oshqozon-ichak yarasi, enterit, kolit, gepatit, qabziyat, va boshqa kasalliklar to'g'risida umumiy tushuncha. Ularning fitoterapiyasida ishlatiladigan dorivor o'simliklar (aloe, bo'yumadaron, air, kashnich, kankkunjut, sano, rovoch, frangula, sarimsoq, shuvoq va boshqa dorivor o'simliklar tavsifi.

7-mavzu. Peshob haydovchi dorivor o'simliklar va ularni fitopreparatlari.

Buyrak kasalliklari (nefrit, nefroz, pielit va boshqa kasalliklar to'g'risida

umumiy tushuncha. Ularning fitoterapiyasida ishlatiladigan dorivor o‘simliklar (aloe, pol-pola, kiyik o‘ti, sachratqi, qushtaron va boshqa dorivor o‘simliklar tavsifi.

8-mavzu. Umumiy tonusni oshiruvchi dorivor o‘simliklar fitopreparatlari.

Vitaminlar etishmovchiligida ishlatiladigan shifobaxsh o‘simliklar. Markaziy nerv tizimi guruxga ta’sir kiluvchi qadimdan ishlatib kelinayotgan dorivor o‘simliklarning (jenshen, levziya, radiola, xitoy limonnik, exinoponaks va boshqa dorivor o‘simliklar farmakologik va fitoterapevtik tavsifi va ularning fitopreparatlari.

III. Amaliy (laboratoriya) mashg‘ulotlari bo‘yicha ko‘rsatma va tavsiyalar:

Amaliy mashg‘ulotlar uchun quydagi mavzular tavsiya etiladi:

5-6 semestr:

1-mavzu. Fitoterapiya moduli ahamiyati va turi.

2-mavzu. Dorivor o‘simliklarni nojo‘ya ta’sir turlari.

3-mavzu. Markaziy nerv tizimini raxbartiruvchi ta’sir etuvchi dorivor o‘simlik preparatlari.

4-mavzu. Markaziy nerv tizimini tonusini oshiruvchi dorivor o‘simlik preparatlari.

5-mavzu. Markaziy nerv tizimini susaytiruvchi ta’siriga ega dorivor o‘simlik preparatlari.

6-mavzu. Periferik nerv tizimini ta’sir etuvchi dorivor o‘simlik preparatlari.

7-mavzu. Periferik nerv tizimini ta’sir etuvchi dorivor o‘simlik preparatlari (davomi).

8-mavzu. Yurak faoliyatining yetishmasligida ko‘llaniladigan dorivor o‘simliklar. Yurak glikozidlari saqlovchi o‘simliklar. Aritmiyada ko‘llaniladigan dorivor o‘simliklar.

9-mavzu. Toj tomirlari yetishmovchiligida va aterosklerozda ko‘llaniladigan dorivor o‘simliklar.

10-mavzu. Gipertonida ko‘llaniladigan o‘simliklar va ularni fitopreparatlari.

11-mavzu. Nafasni rag‘barlantirish uchun qo‘llaniladigan dorivor o‘simliklar va va ularni fitopreparatlari.

12-mavzu. Yo‘talga qarshi dorivor o‘simliklar va ularni fitopreparatlari.

13-mavzu. Balg‘am ko‘chiruvchi dorivor o‘simliklar va ularni fitopreparatlari.

14-mavzu. O‘pka kasalliklarda ko‘llaniladigan dorivor o‘simliklar va ularni fitopreparatlari.

15-mavzu. Ishtaxa ta'sir etuvchi dorivor o'simliklar va ularni fitopreparatlari.

16-mavzu. Gastrit, osh qozon yara kasalliklarda ko'llaniladigan dorivor o'simliklar va ularni fitopreparatlari.

17-mavzu. Jigar kasalliklari va o't xaydovchi sifatda ko'llaniladigan dorivor o'simliklar va ularni fitopreparatlari.

18-mavzu. Surgi va yumshatuvchi xossalariga ega bo'lgan dorivor o'simliklar va ularni fitopreparatlari.

19-mavzu. Peshob haydovchi dorivor o'simliklar va ularni fitopreparatlari.

20-mavzu. Qon tizimiga ta'sir qiluvchi dorivor o'simliklar va ularni fitopreparatlari.

21-mavzu. Qon tizimiga ta'sir qiluvchi dorivor o'simliklar va ularni fitopreparatlari (davomi).

22-mavzu. Dermatologiyada ko'llaniladigan fitopreparatlar.

23-mavzu. Ayrim patologik xolatlarda salbiy ta'sir etuvchi dorivor o'simliklar va ularni fitopreparatlari.

24-mavzu. Halq tabobatida ishlatiladigan ayrim dorivor o'simliklar va ularni fitopreparatlari.

Amaliy mashg'ulotlarini tashkil etish bo'yicha umumiy ko'rsatma va tavsiyalar:

Amaliy mashg'ulotlar multimedia qurilmalari bilan jihozlangan auditoriyada bir akademik guruhga bir o'qituvchi tomonidan o'tkaziladi.

Amaliy mashg'ulotlarni o'tkazishda quyidagi didaktik tamoyillarga amal qilinadi:

- Amaliy mashg'ulotlarni maqsadini aniq belgilab olish;
- O'qituvchining innovatsion pedagogik faoliyati bo'yicha bilimlarni chuqurlashtirish imkoniyatlariga talabalarda qiziqish uyg'otish;
- Talabada natijani mustaqil ravishda qo'lga kiritish imkoniyatini ta'minlash;
- Talabani nazariy-metodik jihatdan tayyorlash va h.k.

Fanni o'qitish davomida egallanadigan amaliy ko'nikmalar va kompetentsiyalar

Fan davomida talabalar fitoterapiyaning dorivor o'simliklarni tasnifini, dorivor o'simliklarning asosiy xususiyati bo'yicha ajrata olish, dorivor o'simliklarning asosiy va qo'shimcha farmakologik ta'sirini o'rganish, dorivor o'simliklar va ulardan tayyorlangan va ajratib olingan biologik faol moddalar saqlagan fitoprepartlarni aniqlay olish, fitopreparatlarni ishlatiladigin dori shakllari (damlama, qaynatma, tindirma va boshqa shakllari to'g'risida ma'lumotni, fitopreparatlarning davo ta'sirini uning kimyoviy tarkibidagi faol

moddalarda kelib chiqishini, yangi fitopreparatlarni tibbiyot amaliyotida o'tkazish qoidalari va talablarni taxlil qiladi va xulosalar chiqarish ko'nikmalariga ega bo'lishi kerak.

IV. Amaliy ko'nikmalar:

5-semestr:

- 1 Dorivor o'simliklarni va ularning biologik faol moddalarini tahlil qila olish.
- 2 Dorilarni kompleks qo'llangandagi samaradorligini aniqlash va tahlil qila olish.
- 3 Dorivor o'simliklardan zaxarlangan xolatlarda yordam bera olish.
- 4 Texnik, ekologik xavfsizlik qoidalariga amal qilish.

6-semestr:

1. Dori vositalarining ta'sir mexanizmlari va ularning turlari o'ziga xos xususiyatlari;
2. Bemorning yoshi (pediatrik, geriatric ko'rsatkichlar), jinsi, holati, kundalik hayotiga ko'ra dori vositalarining dozasini to'g'ri tanlay olish;
3. Dori vositasining shakliga ko'ra ularni organizmga kiritish yo'llarini to'g'ri tanlashni bilishi *kerak*.

V. Mustaqil ta'lim va mustaqil ishlar

Mustaqil ta'lim uchun tavsiya etiladigan mavzular

5-semestr:

1. Dorivor o'simliklardan foydalanishda O'rta Osiyo olimlarning o'rni.
2. Dorivor o'simliklardan foydalanishda jaxon olimlarning o'rni.
3. Otolaringologiya klinikasida dorivor o'simliklarni qo'llanilishi.
4. Stomatologiya klinikasida dorivor o'simliklarni qo'llanilishi.
5. Pediatriya klinikasida dorivor o'simliklarni qo'llanilishi.
6. Kuyish kasalligida dorivor o'simliklarni qo'llanilishi.

6-semestr:

7. Fitopreparatlarni tayyorlash usullari.
8. Markaziy nerv tizimiga ta'sir etuvchi biologik faol qo'shimchalar.
9. Periferik nerv tizimini ta'sir etuvchi biologik faol qo'shimchalar.
10. Me'da – ichak va jigar faoliyatiga ta'sir etuvchi biologik faol qo'shimchalar.
11. Nafas a'zolariga ta'sir etuvchi biologik faol qo'shimchalar
12. Modda almashinuviga ta'sir etuvchi biologik faol qo'shimchalar.

	<p>Tavsiya etilayotgan mustaqil ishlarning shakllari:</p> <ul style="list-style-type: none"> - ayrim nazariy mavzularni o‘quv adabiyotlari yordamida mustaqil o‘zlashtirish; - berilgan mavzular bo‘yicha axborot (referat) tayyorlash; - berilgan mavzular bo‘yicha prezentatsiyalar tayyorlash; - nazariy bilimlarni amaliyotda qo‘llash; - avtomatlashtirilgan o‘rgatuvchi va nazorat qiluvchi tizimlar bilan ishlash; - grafik organayzerlarni mustaqil tuzish va ular yordamida bilimlarni mustahkamlash - ilmiy maqola, anjumanga ma’ruza tayyorlash va h.k. <p>Mustaqil ta’lim va mustaqil ishlarni tashkil etish bo‘yicha umumiy ko‘rsatma va tavsiyalar:</p> <p>Talaba mustaqil ishni tashkil etishda quyidagi shakllardan foydalaniladi:</p> <ul style="list-style-type: none"> - auditoriya mashg‘ulotlaridan tashqari trenajyor, mulyaj va simulyatsion zallarda/markazlarda tasdiqlangan amaliy ko‘nikmalarni pedagog nazoratida son va sifat jixatdan bajarish va amaliy ko‘nikmalarni o‘zlashtirish daftarlarida aks ettirish; - ayrim nazariy mavzularni o‘quv adabiyotlari yordamida mustaqil o‘zlashtirish; - berilgan mavzu bo‘yicha axborot (referat) tayyorlash; - fanning bo‘limlari yoki mavzulari ustida maxsus yoki ilmiy adabiyotlar (monografiyalar, maqolalar) bo‘yicha ishlash va ma’ruzalar qilish; - vaziyatli va klinik muammolarga yo‘naltirilgan vaziyatli masalalar yechish; - modellar yasash, krossvordlar tuzish, organayzerlar tuzish va h.k.
3.	<p>VI. Fan o‘qitilishining natijalari (shakllanadigan kompetensiyalar)</p> <p>Fanni o‘zlashtirish natijasida talaba:</p> <ul style="list-style-type: none"> • fitoterapiya moduli ahamiyati va turi; • dorilarning ta’sir turlari va turli omillarga bog‘liqligi; • dorivor o‘simliklarni nojo‘ya ta’sir turlari; • markaziy nerv tizimini raxbartiruvchi ta’sir etuvchi dorivor o‘simlik preparatlari; • markaziy nerv tizimini tonusini oshiruvchi dorivor o‘simlik preparatlari; • markaziy nerv tizimini susaytiruvchi ta’siriga ega dorivor o‘simlik preparatlari; • periferik nerv tizimini ta’sir etuvchi dorivor o‘simlik preparatlari; • yurak faoliyatining yetishmasligida ko‘llaniladigan dorivor o‘simliklar; yurak glikozidlari saqlovchi o‘simliklar. aritmiyada ko‘llaniladigan dorivor o‘simliklar;

- toj tomirlari yetishmovchiligida va aterosklerozda ko‘llaniladigan dorivor o‘simliklar va ularni fitopreparatlari;
- gipertonida ko‘llaniladigan fitopreparatlar. ularni fitoterapiyasi;
- nafasni raxbarlantirish uchun ko‘llaniladigan dorivor o‘simliklar va ularni fitopreparatlari;
- yo‘talga qarshi dorivor o‘simliklar va ularni fitopreparatlari;
- balg‘am ko‘chiruvchi dorivor o‘simliklar va ularni fitopreparatlari;
- o‘pka kasalliklarda ko‘llaniladigan dorivor o‘simliklar va ularni fitopreparatlari to‘g‘risida ***tasavvurga ega bo‘lishi; (bilim)***
- dorivor o‘simliklarni tasnifini;
- dorivor o‘simliklarning asosiy xususiyati bo‘yicha ajrata;
- dorivor o‘simliklarning asosiy va qo‘shimcha farmakologik ta‘sirini o‘rganish;
- dorivor o‘simliklar va ulardan tayyorlangan va ajratib olingan biologik faol moddalar saqlagan fitopreparatlarni aniqlay olish;
- fitopreparatlarni ishlatiladigan dori shakllari (damlama, qaynatma, tindirma va boshqa shakllari to‘g‘risida ma‘lumotni);
- fitopreparatlarning davo ta‘sirini uning kimyoviy tarkibidagi faol moddalarda kelib chiqishini;
- yangi fitopreparatlarni tibbiyot amaliyotida o‘tkazish qoidalari va talablarni ***bilishi va ulardan foydalana olishi; (ko‘nikma)***
- dorivor o‘simliklarni va ularning biologik faol moddalarning farmakologik xususiyatlari asosida fitoterapiya bajarish;
- turli dori vositalarning shakllariga retsept yoza olish;
- dorilarni kompleks qo‘llangandagi samaradorligini aniqlash va tahlil qila olish;
- dorivor o‘simliklardan zaxarlangan xolatlarda yordam bera olish;
- texnik, ekologik xavfsizlik qoidalari amal qilish;
- etik va deontologik aspektlarni xisobga olgan holda farmakologik tadqiqotlar rejasini ishlab chiqish ***ko‘nikmalariga ega bo‘lishi kerak. (malaka)***

Semestr yakunida:

- ishtaxa ta‘sir etuvchi dorivor o‘simliklar va ularni fitopreparatlari;
- gastrit, osh qozon yara kasalliklarda ko‘llaniladigan dorivor o‘simliklar va ularni fitopreparatlari;
- jigar kasalliklari va o‘t xaydovchi sifatda ko‘llaniladigan dorivor

	<p>o‘simliklar va ularni fitopreparatlari;</p> <ul style="list-style-type: none"> • surgi va yumshatuvchi xossalariga ega bo‘lgan dorivor o‘simliklar va ularni fitopreparatlari; • peshob haydovchi dorivor o‘simliklar va ularni fitopreparatlari; • qon tizimiga ta’sir qiluvchi dorivor o‘simliklar va ularni fitopreparatlari; • umumiy tonusni oshiruvchi dorivor o‘simliklar fitopreparatlari; • dermatologiyada ko‘llaniladigan fitopreparatlar; • ayrim patologik xolatlarda salbiy ta’sir etuvchi dorivor o‘simliklar va ularni fitopreparatlari; • halq tabobatida ishlatiladigan ayrim dorivor o‘simliklar va ularni fitopreparatlari to‘g‘risida tasavvurga ega bo‘lishi;(bilim) • dorivor o‘simliklarni tasnifini; • dorivor o‘simliklarning asosiy xususiyati bo‘yicha ajrata olish; • dorivor o‘simliklarning asosiy va qo‘shimcha farmakologik ta’sirini o‘rganish; • dorivor o‘simliklar va ulardan tayyorlangan va ajratib olingan biologik faol moddalar saqlagan fitoprepartlarni aniqlay olish; • fitopreparatlarni ishlatiladigin dori shakllari (damlama, qaynatma, tindirma va boshqa shakllari to‘g‘risida ma’lumotni; • fitopreparatlarning davo ta’sirini uning kimyoviy tarkibidagi faol moddalarda kelib chiqishini; • yangi fitopreparatlarni tibbiyot amaliyotida o‘tkazish qoidalari va talablarni bilishi va ulardan foydalana olishi; (ko‘nikma) • dorivor o‘simliklarni va ularning biologik faol moddalarning farmakologik xususiyatlari asosida fitoterapiya bajarish; • turli dori vositalarning shakllariga retsept yoza olish; • dorilarni kompleks qo‘llangandagi samaradorligini aniqlash va tahlil qila olish; • dorivor o‘simliklardan zaxarlangan xolatlarda yordam bera olish; • texnik, ekologik xavfsizlik qoidalariga amal qilish; • etik va deontologik aspektlarni xisobga olgan xolda farmakologik tadqiqotlar rejasini ishlab chiqish ko‘nikmalariga ega bo‘lishi kerak. (malaka).
4.	<p style="text-align: center;">VII. Ta’lim texnologiyalari va metodlari</p> <ul style="list-style-type: none"> • Interfaol o‘yinlar; • Seminar(mantiqiy fikrlash, tezkor savol-javoblar;

	<ul style="list-style-type: none"> • Guruhlarda ishlash; • Taqdimotlarni kiritish; • Individual loyihalar; • Jamoa bo‘lib ishlash va himoya qilish uchun loyihalar.
5.	<p style="text-align: center;">VIII. Kreditlarni olish uchun talablar:</p> <p>Fanga oid nazariy va uslubiy tushunchalarni to‘la o‘zlashtirish, tahlil natijalarini to‘g‘ri aks ettira olish, o‘rganilayotgan jarayonlar haqida mustaqil mushohada yuritish va nazorat uchun berilgan vazifa va topshiriqlarni bajarish, oraliq va yakuniy nazorat turlari bo‘yicha yozma yoki og‘zaki va test ishni muvoffaqiyatli topshirish.</p>
6.	<p style="text-align: center;">Asosiy adabiyotlar:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1 Maxsumov M.N., Aliev X.U, Saidov S.A., Maxsumov Sh.M. Fitoterapiya. Darslik, T., 2013. 2 Maxsumov M.N., Xolmatov X.X. “Fitoterapiya farmakologiya asoslari bilan birga”. Toshkent., 2003y 3 Maxsumov M.N., Malikov M.M. “Farmakologiya”. Toshkent., 2006. <p style="text-align: center;">Qo‘shimcha adabiyotlar:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1 Karen Whalen. Pharmacology. Textbook. 6-edition. «Lippincott illustrated reviews». 2015.- p. 637. 2 Машковский М.М. Лекарственные средства. 1 – 2 том. Москва. 2019. 3 Харкевич Д.А. Фармакология. М.2017 <p style="text-align: center;">Internet saytlari:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. http://www.tsd.uz 2. http://www.ziyonet.uz 3. http://www.chemistry.org.com/ 4. http://www.bioximia.narod.ru/ 5. http://www.biochem.wisc.edu.com/ 6. http://www.biochemistry.vcu.edu.com/

7.	<p>Fan dasturi Oliy ta'lim yo'nalishlari va mutaxassisliklari bo'yicha O'quv-uslubiy birlashmalar faoliyatini Muvofiqlashtiruvchi Kengashning 2023 yil 29 avgustdagi 4-sonli bayonnomasi bilan ma'qullangan.</p> <p>Toshkent tibbiyot akademiyasi tomonidan ishlab chiqilgan va tasdiqlangan.</p> <p>Fanning o'quv dasturi Toshkent tibbiyot akademiyasining 2024 yil <u>08.05.2024</u> dagi <u>03311</u> -sonli buyrug'i (buyruqning <u>2</u>-ilovasi) bilan tasdiqlangan.</p> <p>O'quv-uslubiy boshqarma boshlig'i F.X. Azizova</p> <p>Pediatrica, stomatologiya, xalq tabobati, tibbiy pedagogika va surdotarjimonlik fakulteti dekani A.S. Xamrayev</p>
----	---

8.	<p>Fan/Modul uchun ma'sullar:</p> <p>M.J.Allaeva - TTA, "Farmakologiya" kafedrasini mudiri, biologiya fanlari doktori.</p> <p>Sh.M. Maxsumov - TTA farmakologiya kafedrasini dotsenti, tibbiyot fanlari nomzodi.</p> <p>O.A. Zaytseva - TTA farmakologiya kafedrasini dotsenti, tibbiyot fanlari nomzodi.</p>
9.	<p>Taqrizchilar:</p> <p>Ichki taqrizchi:</p> <p>A.X.Raxmonov – TTA, Biotibbiyot tadqiqotlar markazi ilmiy xodim, tibbiyot fanlari doktori.</p> <p>Tashqi taqrizchi:</p> <p>Z.T. Fayziyeva – Toshkent farmatsevtika instituti farmakologiya va klinik farmatsiya kafedrasini professori, tibbiyot fanlari doktori.</p>